

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2019/0615

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 15. oktober 2018 fra Ragnar Swift på vegne av familien Swift og familien Skjærvik, på Stiftelsestilsynets vedtak 24. september 2018.

Saken gjelder Stiftelsestilsynets vedtak om å godkjenne endring av vedtektene i Signe og Ragnar Askestads legat.

Spørsmålet i klagesaken er om Stiftelsestilsynet vedtak om godkjenning av vedtektsendringen er i samsvar med vilkårene i stiftelsesloven §§ 46 første ledd om vilkår for omdanning og 47 første ledd om innholdet av omdanningsvedtaket.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak fattet av Stiftelsestilsynet bl.a i medhold av stiftelsesloven.

Stiftelsesklagenemnda har full prøvingsadgang, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 34. Klagen er satt fram i rett tid og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok leder Gudmund Knudsen og medlemmene Kamilla Silseth og Henning Sollid.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Signe og Ragnar Askestads legat ble opprettet med grunnlag i testament datert 5. september 1961. I testamentet er det bestemt at styret i legatet skal ha tre medlemmer, og disse skal være lensmannen i Sande, banksjefen i Sande sparebank og et medlem oppnevnt av Sande formannskap.

Stiftelsens formål følger av vedtektene § 3:

«Legatets formål er å være til hjelp for invalide – fortrinnsvis i Sande kommune – og til utdanning og videreutdanning av Signe og Ragnar Askestads slektninger. De slektninger som kommer i betraktning, er Signe Askestads nevøer og nieser og disses etterkommere i direkte linje, samt Ragnar Askestads datter, fru Borghild Swifts, etterkommere i direkte linje, jfr § 7.»

I vedtektene er det fastsatt følgende bestemmelse om gjennomføringen av formålet:

«Legatets kapital skal være urørlig, idet bar legatets avkastning skal kunne disponeres til legatets formål etter styrets beslutning. Av legatets avkastning skal til en hver tid 30 % - tretti % - tilfalle Borghild Swifts barn eller disses etterkommere med lik andel på hver linje. Videre skal 2.000 kroner av avkastningen pr. år hvert år tilfalle invalide/Invalidefondet - fortrinnsvis til hjelp for invalide i Sande. Beløpet på 2.000 kroner er å anse som den endelige ramme for

invalide saken, dog skal beløpet hvert år indeksreguleres i h.h.t. Statistisk sentralbyrå konsumprisindeks pr. 15. januar. Basisen for indeksreguleringen er 15. september 1961.

Den resterende del av legatets avkastning disponeres av styret til fordeling for Signe og Ragnar Askestads slektninger som bestemt i §§ 3, 7 og 8.»

Vedtektene § 10 lyder som følger:

«Signe og Ragnar Askestads arvinger har rett til å fremsette forslag til eventuelle endringer i disse vedtekter. Styret treffer den endelige avgjørelse med departementets godkjenning.»

I 2014 ble vedtektenes § 5 endret slik at det ikke lenger er banksjefen i Sande sparebank som er styremedlem, men *«et medlem med økonomikompetanse»*.

Sande lensmannskontor er lagt ned. I denne sammenheng vedtok styret i legatet at bestemmelsen i § 5 om at lensmannen i Sande er styremedlem, skulle endres til at *«et medlem bosatt i Sande. Enten fra det offentlige, eller privat næringsvirksomhet»* skulle være styremedlem. Styret søkte deretter om godkjenning fra Stiftelsestilsynet i henhold til stiftelsesloven §§ 48 andre ledd tredje punktum og 51.

Stiftelsestilsynet godkjente vedtektsendringen som styret hadde søkt om i vedtak av 24. september 2018. Stiftelsestilsynet innhentet i denne forbindelse uttalelser fra fire av slektningene til oppretterne: Ragnar Swift, Tor-Herluf Skjærvik, Bjørn H. Skjærvik og Jørn Erik Swift. Disse fremmet ønske om endringer i vedtektene slik at antall styremedlemmer ble totalt fem, hvorav to var slektninger av oppretter. Styret fastholdt sin søknad og gjorde ikke endringer basert på slektningenes uttalelser.

Ragnar Swift påklaget vedtaket på vegne av seg selv og slektningene 15. oktober 2018. Klagen ble avvist av Stiftelsestilsynet 28. januar 2019 fordi klagen etter tilsynets syn ikke oppfylte kravene i forvaltningsloven 32, samt at klagefristen på tre uker og utsatt frist på tre måneder var passert. Ragnar Swift påklaget avvisningsvedtaket på vegne av seg selv og slektningene. Stiftelsesklagenemnda kom i vedtak 28. juni 2019 fram til at klagen av 15. oktober 2018 oppfylte kravene til klage i forvaltningsloven § 32 og opphevet derfor avvisningsvedtaket.

Etter dette har Stiftelsestilsynet vurdert klagen, men har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket av 24. september 2018. Saken ble oversendt Stiftelsesklagenemnda ved brev av 7. oktober 2019.

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse bygger på de saksdokumentene som nemnda har mottatt innen behandling av klagen.

3 Stiftelsestilsynets vedtak

Vedtaket av 24. september 2018 lyder:

«1. Stiftelsestilsynet godkjenner endringen av § 5 i vedtektene til SIGNE OG RAGNAR ASKESTADS LEGAT, org. nr. 975 522 539.

2. Vedtektene registreres i Stiftelsesregisteret.»

Stiftelsestilsynets godkjenning av vedtektsendringen er begrunnet med at vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 første ledd er oppfylt og at endringene så langt som mulig er tilpasset det opprinnelige formålet eller det som lå til grunn for bestemmelsen som endringen gjelder, jf. stiftelsesloven § 47.

Stiftelsestilsynet legger til grunn at bestemmelser om styresammensetningen normalt regnes som vesentlig vektlagt av oppretter og vurderer derfor vedtektsendringen opp mot vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd. Etter § 46 første ledd a) kan en bestemmelse endres når den ikke lenger lar seg etterleve. Ettersom lensmannskontoret i Sande legges ned, legger Stiftelsestilsynet til grunn at vilkåret i § 46 første ledd bokstav a er oppfylt. Videre legger Stiftelsestilsynet til grunn at endringene så langt som mulig er tilpasset det opprinnelige formålet eller siktemålet som lå til grunn for bestemmelsen, jf. § 47 første ledd.

Stiftelsestilsynet presiserer at slektninger av oppretterne har uttalt seg og foreslått utvidelse av antall styremedlemmer, og at slektninger får plass i styret. Stiftelsestilsynet legger til grunn at styret ikke har tatt hensyn til forslaget fra slektningene, og at disse ikke har krav på å få stoppet en vedtektsendring som ellers oppfyller lovens vilkår for dette.

4 Klagers anførsler

I klagen av 15. oktober 2018 gir Ragnar Swift, på vegne av slektningene til oppretterne, uttrykk for at de vil benytte seg av klageretten. Klagegrunnene er ikke utdypet.

På Stiftelsestilsynets etterspørsel sendte klagerne inn ytterligere klagegrunner. Klagerne viser her til vedtektene § 10, som gir arvingene til oppretterne rett til å fremsette forslag til eventuelle endringer av vedtektene.

Klager skriver videre:

«I de opprinnelige vedtektene er det banksjef, lensmann og rådmann som skal representere styret i legatet. I oppretternes/våre nære slektingers kontekst var dette både en status på den tiden (med utgangspunkt i testamentet fra 60 tallet) og en sikkerhet for forsvarlig forvaltning av oppretternes formue til fordel for familiene.

Vi mener at legatstyrets forslag til endringer av vedtekter er lite forenlig med oppretternes intensjoner og dagens lovverk og forvaltning.»

Klagerne opprettholder videre sitt forslag til nye vedtekter, der styret utvides fra tre til fem medlemmer, hvorav to medlemmer er fra oppretternes slekt. Klagerne tar også opp en rekke forhold som gjelder forvaltningen av stiftelsen og utdelinger av stiftelsens midler.

5 Stiftelsestilsynets merknader til klagen

Stiftelsestilsynet viser til sitt vedtak og at de forhold som klager fremhevet er vurdert der. Videre presiserer Stiftelsestilsynet at styret i stiftelsen hadde vurdert endringsforslaget fra klagerne og kommet til at det ikke var grunnlag for slik endring. Søknaden som Stiftelsestilsynet mottok fra styret inneholdt derfor ikke en søknad om å utvide styret fra tre til fem personer slik klagerne ønsker.

Stiftelsestilsynet bemerker videre at klagers anførsel om at stiftelsen forvaltes på en uforsvarlig måte må vurderes i en eventuell tilsynssak, og gir ikke grunnlag for å endre vedtektenes bestemmelser om styrets sammensetning.

6 Klagers nye merknader

Klager bemerker at klagen er inngitt på vegne av familiene Skjærvik og Swift, og at begge familiene står bak forslag til vedtektsendringer.

Klager skriver:

«Stiftelsestilsynet ser på saken kun som omdanning av stiftelsen, og ikke som en sak som kan bidra til å forbedre forvaltningen i hht stiftelsens formål.»

Klager fremholder videre at det fremgår av klagers tidligere skriv at familiene mener at legatstyret ikke har oppfylt sine plikter i henhold til legatets formål, og at deres forslag til vedtektsendringer henger sammen med disse forholdene. Familien har kompetanse og forutsetninger for å vurdere de forhold som er påpekt. Forslaget til vedtektsendringer henger sammen med disse forhold. En vedtektsendring der familie sikres plass i styret ved at antall styremedlemmer økes til fem vil styrke arbeidet med å sikre legatets formål.

7 Stiftelsesklagenemndas vurdering

Saken reiser to spørsmål. Der første er om vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 er oppfylt slik at vedtektenes bestemmelse om sammensetningen av styret kan endres. Forutsatt at vilkårene i loven § 46 er oppfylt, blir det neste spørsmålet om styrets forslag til vedtektsendring er i samsvar med stiftelsesloven § 47 om innholdet av omdanningsvedtaket.

Når det gjelder det første spørsmålet må det utvilsomt være slik at vilkårene for omdanning er oppfylt. Etter stiftelsesloven § 46 første ledd a) kan en vedtektsbestemmelse omdannes, dvs. endres, når bestemmelsen ikke lar seg etterleve. Dette må opplagt være tilfelle ettersom Sande lensmannskontor er nedlagt. Det blir dermed umulig å oppfylle vedtektsbestemmelsen om at et av styremedlemmene skal være lensmannen i Sande.

Det neste spørsmål blir da om styrets forslag om at bestemmelsen skal erstattes med *«et medlem bosatt i Sande. Enten fra det offentlige, eller privat næringsvirksomhet»* er i samsvar med stiftelsesloven § 47 som fastsetter at omdanningen, dvs. vedtektsendringen *«så langt som mulig (skal) tilpasses det opprinnelige formålet eller det siktemålet som det må antas at lå til grunn for bestemmelsen»*. Når loven på denne måten stiller krav til innholdet av vedtektsendringen, betyr dette at den endrede vedtektsbestemmelsen om oppnevning av styremedlem i legatet ikke kan fastsettes etter en fri vurdering, men må holdes innenfor rammen av den nevnte bestemmelsen i stiftelsesloven § 47. Lovbestemmelsen fastsetter en legal ramme som både styret og Stiftelsestilsynet må holde seg innenfor.

Slektingens forslag til ny vedtektsbestemmelse er vanskelig å forene med testamentets bestemmelse om sammensetningen av legatets styre. Det er ikke noe som tilsier at testator har sett for seg at arvingene skal ha plass i styret.

Det fremkommer bl.a. i e-post 3. november 2018 fra Erik Narverud på vegne av styret at legatets styre mener at styrets forslag til endring i vedtektene er i tråd med intensjonene i testamentet og vedtektene. Dette er ikke utdypet og heller ikke Stiftelsestilsynet problematiserer forholdet til stiftelsesloven § 47 nærmere. Tilsynet gjengir bare lovens ordlyd. Nemnda kan heller ikke se klagerne tilfører så mye nytt som kan kaste lys over vurderingstemaet i stiftelsesloven § 47. Klagernes argumentasjon går i det alt vesentlige på forhold som er av mindre eller ingen betydning for vurderingstemaet etter stiftelsesloven § 47.

Ut fra opplysningene i saken har Stiftelsesklagenemnda blitt stående ved at styrets forslag til vedtektsendring har tilstrekkelig forankring i stiftelsesloven § 47 første ledd. Nemnda har ut fra opplysningene i saken ikke grunnlag for å sette til side styrets syn på spørsmålet. Nemnda stadfester derfor Stiftelsestilsynets vedtak om å godkjenne vedtektsendringen.

Når det gjelder det som klagerne har anført om forvaltningen av stiftelsen og utdelinger, er Stiftelsesklagenemnda enig med Stiftelsestilsynet i at dette er forhold som må tas opp i en tilsynssak. Nemnda vil også tilføye at den er enig med tilsynet i at arvingene ikke har noen vetorett når det gjelder vedtektsendringer, men kan etter vedtektene § 10 fremme forslag til styret om dette. Både etter vedtektene og stiftelsesloven er det i saken her bare styret som kan fremme forslag til Stiftelsestilsynet om vedtektsendringer, se stiftelsesloven § 50.

Klagen tas etter dette ikke til følge.

8 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

Stiftelsestilsynets vedtak av 24. september 2018 opprettholdes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig vedtatt.

Bergen, 17. desember 2019

Gudmund Knudsen
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk